

OPONENTSKÝ POSUDEK

Oponentský posudek na bakalářskou práci Aleše Vídeňského " Geneze granitoidních elevací v západní části Černovodské pahorkatiny, žulový batolit".

Struktura a obsah práce:

Předložená práce má 23 stran, 16 obrázků a 2 přílohy.

Skládá se ze tří stěžejních částí – zhodnocení současné literatury týkající se výzkumů zkoumané oblasti ve vztahu k předmětu práce, vlastní výsledky terénních prací a diskuze.

Jádrum práce je kapitola 3. *Vlastní výzkumy*. V ní autor prezentuje naměřená data, pomocí nichž měl ověřit hypotézu, zda jsou zkoumané granitoidní elevace výsledkem přímého kontaktu kontinentálního ledovce s těmito elevacemi, tedy jestli se jedná o oblíky. V této části mohlo být uvedeno alespoň stručné teoretické pojednání o oblicích, založené na odborné literatuře (o jaké tvary se jedná, jak vznikají atd.). Při zjišťování případné sklonové asymetrie zkoumaných elevací autor použil průměrný sklon svahu vypočtený z 5 sklonových měření rovnoměrně rozložených na svahu. Lépe by však představu o asymetrii získal zjištěním spíše generelního než průměrného sklonu svahů elevací, popřípadě prostými příčnými profily jdoucími přes zkoumané elevace. Ty by ovšem v případě menších elevací musely být geodeticky zaměřeny. V relativně rozsáhlé kap. 4. *Diskuze* pak autor diskutuje různé hypotézy geneze zkoumané depresní oblasti s jejími elevacemi a příčinu absence jakýchkoliv kvartérních sedimentů i běžně mocného zvětralinového pokryvu v této části. Některé teorie autorem považované za důkaz podporující či naopak odporující postglaciálnímu stáří území však nejsou přesvědčivé a dostatečně doložené. Tak na s.18 chybí vysvětlení, proč se v dané oblasti stále nacházejí nordika, ačkoliv z předcházejícího sdělení vyplývá, že se tato nacházela dříve na povrchu mocného zvětralinového pokryvu, již odneseného. V následujícím odstavci na s. 19 autor zmiňuje pseudokrasový tvar, který již blíže nespecifikuje a z jehož přítomnosti dle něj vyplývá předcházející přítomnost 30-40 m mocného zvětralinového pokryvu. Pokud se jedná o pseudoškrap či jiný podobný tvar, popř. tím autor myslí skalní mísu, je potřeba si uvědomit, že tyto tvaru mohou být staré jen desetitisíce let, popř. některé jako skalní mísy jsou považovány většinou autorů za holocenní až recentní (viz Rubín a kol. 1986, Atlas skalních, zemních a půdních tvarů, Academia, např. s. 104, 106). Mohly tak tedy vzniknout již dávno po odnosu většiny předpokládaného mocného zvětralinového pokryvu. V dalším odstavci (s. 19) autor za fakt nepodporující postglaciální stáří deprese považuje výskyt glacigenních sedimentů v blízkém východním okolí deprese. Podle topografické situace a mnou provedených příčných profilů územím ovšem vyplývá, že leží dostatečně výše než zkoumaná deprese se svými elevacemi. Navíc v následujícím odstavci v druhé větě autor sám zmiňuje možnost nerovného již preglaciálního reliéfu, kdy tedy tyto glacigenní sedimenty mohly dle něj zřejmě ležet v tehdy níže položené oblasti. Jak autor sám píše dále, všechny tyto problémy by pomohla vyřešit bloková tektonika, jejíž kvartérní aktivita je v širším okolí zřejmá, avšak jakým způsobem, autor již dále nerozebírá a ani v závěru tuto možnost již nezmiňuje.

V *Závěru* autor shrnuje výsledek své práce, kdy je podle něj vyvrácena hypotéza, že jím zkoumané tvary představují oblíky, jak se tradovalo již několik desetiletí. Zároveň na základě předcházející diskuze dochází k závěru, že zkoumaná depresní oblast s dotčenými elevacemi je již postglaciálního stáří, polygeneticky modelovaná, s pravděpodobnou převahou eolické činnosti. K vyslovení jasného závěru o genezi a tím vývoji reliéfu zkoumané oblasti v nejmladším geologickém období by však bylo třeba dalšího podrobnějšího geologického i

geomorfologického výzkumu v dané oblasti, podání jasnějších dokladů, což by ovšem mohlo být předmětem spíše práce diplomové.

Formální stránka:

Formální či stylistické chyby se v práci vyskytují jen minimálně. Byly vyznačeny v elektronické podobě textu a předány autorovi.

Např. se v textu citace práce Demek et al. (1964) vyskytuje většinou pouze jako Demek (1964) bez spoluautorů. Seznam literatury obsahuje dvě práce, které však v textu nebyly použity (Cháb et al. 2004 a Žáček et al. 2004).

Práce je vybavena 16 obrázky, z nichž většinu tvoří autorem vytvořené grafy na základě získaných dat. Na obrázky je však odkazováno v textu pouze v kapitole 4. *Diskuze*. V kapitole 1.1. *Lokalizace území* by bylo vhodnější místo geologické mapy příliš velkého měřítka použít topografický podklad s širším územím a s vymezením zkoumaného území, která by usnadňovala orientaci. Geologické poměry zájmového území pak mohly být zobrazeny v podrobnější verzi, zejména s vyznačením rozmístění pleistocenních sedimentů (glaciálních a aluviálních), které jsou v práci zmiňované a pro závěrečnou diskusi stěžejní. Čtenář by tak získal lepší představu o prostorových vztazích diskutovaných jevů. V příloze 2 místo pouhých odkazů na popis grafů do textu měly být pro snadnější orientaci uvedeny aspoň stručně názvy grafů.

V předložené práci Aleše Vídeňského bylo dosaženo hlavních cílů a splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Poměrně rozsáhlou diskuzí různých alternativ řešení daných otázek s vlastním syntetickým závěrem tyto požadavky dokonce převyšuje. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Oponentský posudek zpracovala: RNDr. Petra Štěpančíková, ÚSHM AV ČR

